

ЧАЛЫЫ НАЗЫН ХАЛЫЫНЫНДА

Сорулгазы — тыва чугаа сайзыралы дээш...

Наам-хари угадыл берен-даа болза, сатыш-сеткили сурек, ажилдар тура-соруу бедик хоочун багшы Дудал Хунаевна Ооржак Кызыл хоорайда Педагогиктиг билгилер саймдар институте далаажы бар чыдар. Ол 1980 чылдан эгелер башкылар билим бедилер институту тыва дил таламы-беле методика бооп, тыва дил кабинети тургустунага кабинет эргелешкен, кажан тыва дил кафедрасы апарар, улус башкы бооп бо хүнирге чедик ажилдап турар. Алдан харык боозаганы тепкиге, ажил-биле тутчун, хурекке, кырыр кай албан башкының чогаалдыкы планиры, чедир кылбаан мен деп болган чоруу чүүлери хой.

Республикада тыва дил, чогаал башкылашкыны өскүрүлгө аргасуу-чүрүлгө берилээ. Бичангаш Дудал Хунаевна Ооржак тыва дил, чогаал башкыларына таныш, билбес кижик чок деп болур. Кожунарада муракча арга-дурдугулар анык-лаа, хоочунда башкыларны өскүрүлгө, оларны материалдык чыгып, өөрдүп, таралып, республика солуннарына, «Вашкы» журналына чырылган келген Дудал Хунаеваның ажилының бир бууныгы, кижилерге ажилы чүүлдерин кылып чоруу оо.

Тыва дил таламы-беле методика бооп, тыва дил кабинети тургустунага кабинет эргелешкен, кажан тыва дил кафедрасы апарар, улус башкы бооп бо хүнирге чедик ажилдап турар. Алдан харык боозаганы тепкиге, ажил-биле тутчун, хурекке, кырыр кай албан башкының чогаалдыкы планиры, чедир кылбаан мен деп болган чоруу чүүлери хой.

Республикада тыва дил, чогаал башкылашкыны өскүрүлгө аргасуу-чүрүлгө берилээ. Бичангаш Дудал Хунаевна Ооржак тыва дил, чогаал башкыларына таныш, билбес кижик чок деп болур. Кожунарада муракча арга-дурдугулар анык-лаа, хоочунда башкыларны өскүрүлгө, оларны материалдык чыгып, өөрдүп, таралып, республика солуннарына, «Вашкы» журналына чырылган келген Дудал Хунаеваның ажилының бир бууныгы, кижилерге ажилы чүүлдерин кылып чоруу оо.

Тыва Республикасы Дээди судунуң Кеземче херектери-ниц таламы-беле суд коллегиизы Би.Хем кожуунуң дөвө-көзүгө 1995 чылдан сентябрьда болган эл-е аар кем-херек үүлгөдигининин сайгарып коорун бо чылдык апрель 7-де эгелен болган майның 7-де доозуп, шиткели чыраан. Суд коллегиизының составы: даргазы Тыва Республикасы Дээди судунуң кеземче Х. Г. Файзуллин, удуз төлөөкчүлери В. А. Селезнева, Х. З. Осмоловская, кирешкен күрүнө ялаактыкы прокурор Б. И. Иштинский, болчуку Н. А. Табрахманов, секретары И. Ю. Проскуряна, хелемечи В. М. Кыжыр-оол.

Кандым-даа кем-херек үүлгөдигининин сайгарып коорун бо чылдык апрель 7-де эгелен болган майның 7-де доозуп, шиткели чыраан. Суд коллегиизының составы: даргазы Тыва Республикасы Дээди судунуң кеземче Х. Г. Файзуллин, удуз төлөөкчүлери В. А. Селезнева, Х. З. Осмоловская, кирешкен күрүнө ялаактыкы прокурор Б. И. Иштинский, болчуку Н. А. Табрахманов, секретары И. Ю. Проскуряна, хелемечи В. М. Кыжыр-оол.

Арындан арынче

«Арындан арынче» деп, ол соора билген. Оң оварымчалык кошкы берген. Майның соолгу хүнеринде бир дүвөндөгү Байкара Эзирти аргалган алган. Элегес аксыга хамааты Бууларны олдур эгелер алган боозу-биле ужур аткан. Аар башкылаан кижик чыгыр ханы токтуп чыккан. Байкара ошу тектү болбаан; өлгөн боор деп болбаан. Дөвөндөгү эзиртик хулигааны караанга од дула, оо кижилер көзүндөгү болза, шултуан кыра боолар турган; бир башкының чырык турган солгаларын чүү-даа чок кылдыр од буза болбаан. Дан башкыда ол ис чок чыккен. Милцияны ажилдакчылар-быле калды истелге-оперативте бедүктүгү кеземчелер дүвөндүгү кижилерини даш-тыгы хөирин ымылаан айтырган солгалар туннеди кылган; Иштинский Марк-оолович Байкара-дыр.

Суд очериги

ҮҮЛГЕДИГ болгаш КЕЗЕМЧЕ

«Арындан арынче» деп, ол соора билген. Оң оварымчалык кошкы берген. Майның соолгу хүнеринде бир дүвөндөгү Байкара Эзирти аргалган алган. Элегес аксыга хамааты Бууларны олдур эгелер алган боозу-биле ужур аткан. Аар башкылаан кижик чыгыр ханы токтуп чыккан. Байкара ошу тектү болбаан; өлгөн боор деп болбаан. Дөвөндөгү эзиртик хулигааны караанга од дула, оо кижилер көзүндөгү болза, шултуан кыра боолар турган; бир башкының чырык турган солгаларын чүү-даа чок кылдыр од буза болбаан. Дан башкыда ол ис чок чыккен. Милцияны ажилдакчылар-быле калды истелге-оперативте бедүктүгү кеземчелер дүвөндүгү кижилерини даш-тыгы хөирин ымылаан айтырган солгалар туннеди кылган; Иштинский Марк-оолович Байкара-дыр.

Кооператив

БЕРГЕЛЕРГЕ ТОРУЛБАС БИС

Тываның бир хоочун соо-хоу «УТКА 25 чылды» өдө организацаттыгына соода дөрг кооперативе чарылдывас. Ам үш кооперативи мында ажилдап турар. Бистин «Давид» кооперативин ажилын шуудай берген деп санап болур. Кыштаглашкыны ма-чиннарымыс багай өвөс өрттири. Эрткен күзүн чал кыштагы тулуп, анаа Тал-тыяна, Григорий Балчмынарны олуртувас. Ак-Хаяга дуржулгалар малчын Алексаандр Чамбал кыштады. Төрүүр колданыштын хойлары бүрүп оолданып. Чүс хойла олаштыр 82 хураганда мал-чиннар кажалал алды. Кыш дуржузунда ыктыктык бол-данып чылдылар, шөөр малды хорамча барык болбаан деп болур.

Юрист чугаалап тур

КАМГАЛААРЫ-ХҮЛЭЭЛГЕМ

Анатолый Мадырович Монгал 1978 чылда ССР-эниң ИХЯ-зының Волюгарата истекчилер дээди школамын дооскан. Анык дээди эртемниг юрист Каа-Хем. Тожу кожунарага истекчилер ажилдаан. Анык, амдыралының айымы-биле Тес-Хеминиң О. Шынаа школамын тогуу, визитлер эртемнерин башкылаан, «Таңды Сын» совхозка юрист, профком даргаалан. 1995 чылдан бээр кожуу-рич юрист-консултант албааны күссөпн чоруур. Анаа сооту бердиивас.

Хуужуткан бүдүрүлгедө БУДУН-БУРУН ХЕВЭЭР

Рыноктуг экономика кырген соода. Шагаан-Арыг хуужуткан турган. Шагаан-Арыг тудуг трест, АКМК-888, «Шагаан-Арыг» авто-базазы бүрүнү-биле буураан болган баазалары утетиинги. Амдырал хандарыла-зынга хамааржыр «Дуза» бүдүрүлгө, шуурганнаан далайла ышкын, рыноктуг экономикаын буудулаазынга алыспайн өлөө «эшти» чо-раан.

Шиттирлээр үжүрлүг айтырыг

МУГУР-АКСЫНЫҢ МУҢГРАНЧЫГ КЕЖЭЭЛЕРИ

Монгол-Тайга кожуунуң Мугур-Аксы суурун дүнүш чок электери чыраан 1970 чылдарың эгел-эндэлектростанциянында ажилдап турар.

Чаштанчы дан...

КАЯА-ДАА ОВААРЫМЧАЛЫГ БОЛУР

Өдөн артар, өрттен артаас джирле деп шын. Үмчелер-гаш өрт айымалы болдурум-биле баш удуу хемчелер алыры черде эргекчөк чугула.

Чаштанчы дан... Өдөн артар, өрттен артаас джирле деп шын. Үмчелер-гаш өрт айымалы болдурум-биле баш удуу хемчелер алыры черде эргекчөк чугула.

Кожуу-рич юрист-консултант албааны күссөпн чоруур.

Анык дээди эртемниг юрист Каа-Хем.

Тываның бир хоочун соо-хоу «УТКА 25 чылды» өдө организацаттыгына соода дөрг кооперативе чарылдывас.

«Арындан арынче» деп, ол соора билген.

АЖЫ-ТӨЛ КАДЫК-ЛА ЧОРЗУН!

Чогаадыкчы ажыл фестивалы

КАДЫКШЫЛЫ БАГАЙ УРУГЛАРЫНЫ КӨВУДЕП ТУРАРЫНЫН ЧЫЛДАГААНЫ ЧУДЕЛ?

АМЫДЫРАЛЫНЫН БЕДИК ШИРЭЭЗИН БИЛАПТЫГ ЭЭЛЭЭН

Эрткен дыштаар хүнерде культураны болташ дыштаалында Гастелло аттыг парыгынын спорт шолугне Иштинка херектер дамыянын «Динамо» спорт шитилелинин, республиканын хол бөмбүү федерациянын организастап эрттерине «Динамо» спорт шитилелини хол бөмбүүчү Даржа Дугержапович Кууларга тураскааткан хол бөмбүү болташ хүреш маргыладалар болуп эркен.

Кижин назын айтуу. Кижин назын айтуу бир хүн эртен чуртагалык хая көрүп, хойну, эээшти кылган мен бе деп түнүзү өч чедип келер. Мээң чугаалашканын хоочун конууг чугаагыр, бүтүлө чүүл дээш сагымж араар болуп, оожургал чок кижин болду. Чуртагал эртенги алаан беш чылдарнын тургузуда ол чүпү көрбөдү дээр. Бичалаада эрэн-шоркар чуртагалын «оолулап» чериле» турган хоочун кааны нарын байдаларында, берге шалтааразынарда кижин мезү-шанырын оскуманын, өр боон төлөтпине биле үнүп чораанын оон алаам-жүлөзөлегини эргеп болуп ИХ-ийн полковники сыдыс бадыткап турар (амгы үеге денээр). Бичан полковник эргелдежээл холар турган). Оон биле черилешер хол бөмбүүгө республиканын 9 катан чемпионы, хүреш маргылачыны чангыс эвес удаа шындаалык черлери ай келген. Ажыл-шөкөдө, спортка-даа чедиптирер чүгө боудунда эвес, кады ажылдап, найрадыг өдөржип чоруур эшөөрдө баа улуг хамааржыр деп билер болташ эштери В. А. Агоян, Л. М. Озердов, Доржу, Михаил Менье алышкылар, А. Т. Кумаев, А. П. Лоскунов, Н. В. Кузнецов оларын Д. Д. Куулар улуг хүндүлө биле салтып чоруур. Республиканын спортчу аталарын олар Чита, Владивосток, Хабаровск, Владивосток хоорайларга камагалык шындаалык черлери ап чораанар. Команда ойнап турган, эш-өөрүнчү сезилчүлүнү билчип, бол-богарын текширер тишлелгенге оо баям дээрин ол амыдыралында көргөн, бузуаран. Дөрт чыл иштинде кадыкчыка чуртагал келген өвүн ээзи Мария Алексеевна студент чылдарында «Дугержапович» спорт шолугунунун оон «Эркен» спорт шитилелине өйнап турган танымын алганы солу. Оолдарынын эртин алаам ажы-тол, ажыл-иш дээш олор эрбө, өбүленин, ынааштыг херектен ээзи. Айттың адыр ийн кула шыкш ийн олуу алаам хүндүлүг, үргүлч дуаламар боора, Даржа Дугержапович «Эркен» эртен, кижин бүтүрү боон оолдарын

Республикада иштинде уругларын «Чогаадыкчы ажылдык спорт кылпик чөвө» фестивалы Кызылда Улусчу чогаалдык бажыкчыга бир дугар болуп эркен. Аноа кожунара эртен көрүлдегере уран чуртагал яны-бүрү хыраарынче шылаараан уруглар кырашкан.

«Делегейде дески чүвө чок деп чугаалаар бис. Шынаалдык, кадык-шыраар уруглардан ангада, бистин республиканын инавалит уруглар барын утпаа чогуур. Оларнын саки чылдан чыме көвүдөп турары дугарынче. Во хүнге чедер бистин республиканын инавалит-биле 2710 инавалит уруглар бар. Ол дээрге чүгө да саки кирген уруглардыр. А саки кирбейн барган уругларын алыр болза, оон ээжөөвөс дээрин билдинир.

ТР-нин Култура, кино болташ турим баа Фөредилге, Социал камгалал иямыла, улусчу чогаалдык, уруглар төлөтпирин эртерип турары бо фестивалга Бичан Хемден ангада, шугту кожунаар киришкен.

Улусчу чогаалдык бажынын улуг залын ол хүн дерин наастаны көрүшүг болган. Оон баази шарларын аскап, сцена кырында холчок улуг ак алаантос чечкини кылган, тургузуп каан. Черлек спеканы амыдыралга кырашкан ажы-төлүстүн сеткил-сагымжы өөртурун биле холчок тыгынгыр болташ чогаалдык кылган иден.

Оон ангада, Каа-Хем кожууну төлөөлери он эки иди-жоп дөш. Кызылда дыңнаары багай уруглар шолкавы амгы үегин танышын чараш куустетиң болган. «Холдө» «Чача» танч болуп болуп өскөлөр эртерип, электерин алганар.

Таланттыг уругларын чөкөш ол дээр! Кижин бүтүрүп демдегел, кижин бүтүрүп сеткилин хомудатпаз жюри кежиңгитирин бир кол сорулгазы ол. Бичанга эртерип электерин фестивалга киришкен кижин

бүтүрүп тыгынканы баа таварыла эвес. Уран кылдар чөвө өөрүп чегирини олар илереп турар. Фестивалдын эртин турарына хамаарштыр болташ чугаалап бээрин Улуг-Хем кожуунун социал камгалал төвүндү директору М. М. Дамбаев дилетим:

«Эртен чылдан май 19-та инавалит уруглар аразына көрүлдөп бар дугар эртерип бис, бисте оларын саки бо хүнде 228. Ол көрүлдөп тишлекчилери республиканын мундаг көрүлдө болаанын да Россияга үнүп шыдааштар. Бичанга республика чергелиг мундаг фестивалды эртерип албан дээрин ТР-нин Култура, кино болташ турим иямылыга дыңнапкан бис. Оон соода ол намы фестивалды эртерип чуртуну амыдап кылган, кожунара чөвө чөвө ийн ол. Таланттыг уругларын чөвө бо фестивалдан көрдөп бис. Бичанга мундаг иямылыг фестивалды эртерип ол салдарыг болуп дугар кыма-даа билдинир. Дугарынч ол талантык амыдыралга деткамке берген турары ол-дур деп болаар мен, өскөөр чугаалаар, Сибирь, Россия чергелиг-даа фестивалга кириш болуп дугар баардыр.

Каан жюри түнөш үндүрү турда, уруглар чалаара орарлар. Бир-ле, фестивалды болташ, иямы-бүрү спортчу оолдарын чөвө орта инавалит болбайт? Оон ийн түнөш үндүрер уругларын кадыкчынын байдалын өөрчөп көр болза эки. Чизээ, чүрө багай уруг-биле угааны сула кижин көңүс ийн аны болгай.

А мөң бир сагыш аарып чоруур чүдүм кара багай уругларга тускай школа чогу. Билдиг школа чүгө Хамаарыла Бар. Дыңнаары багай уруглар шолкавын чача-ташчы-сам, чаза-туңга 48 хырында чинк-чагай божаан Анатолий Карбьевич улуг убааларын, амыдыралын, дуадаларын бүтү дугар-дөгөрдөрүн ичегелдиг чөлөңкини, өрпө болуур, амык сезилдиг, холду-башкап кижин. Ол ийн оолдун алаам, өбүленин төлөтпиг бажыг дамыканы. 50 харнын юбилейине шык дүңманыс, амык Анатолий Карбьевич Монгуша чырык чөвө бүгү-ле чагай чүдүлдерин, лац деп кадыкшылды, аас-кежипти, өөршүк-мөңдөйүн, уун иямын сеткилявс ханымыдан күзөп тур бис. 50 харлаар хүнү-биле, Морол!

Улуг фестивал эртин турар болганда, организастап кааны багай деп болаар кижилер мен, уругларын хол кезин Кызылда бир дугар болуп турар болгай, автобустар чок эвес, хоораны көргүзүп, музун, парк-даа болза элүү-жолго мен. Оон ийн олар хуяда найгас каган чөвөгө болгай. Во уругларга өөршүк хуя санын амык болгай. Бичанга дараалык да болуп фестивалга моно өөршүн көр болза деп ичегээр-дир мен.

Инет, мен болаармын оларга өөршүк хуя санына эвес. Во фестивалга келгенер боттарынын лудуу талааларын бичи-даа болза уттуң, өөршүкүң, сагыш-сеткиляк тавалың алган чалаасы.

Бичалаада бо уругларын хооранын тураскаалык черлерине чедирин, көргүскен болза олар да-ла өөршүр турган ийн. Шынаалда, хоорайга көп турар арга оларда барык чок-ла болгай. Оолда национал паркке кирген болза деп бола кижини бажыга кирер болду.

Фестивал эгелээрини мурнуна-лаа, чапарыла үеленип эчилер, ичхолог, кылдынын, өбүлө төвүнү ботт ботт болза өске-ла специализиртир хуяң турганны өскө болаар.

Инавалит чаштарын көвүдөп турарын чылдагааны чүдөл? Черле инитизи-биле фестивалга киржи келген инавалит уругларын барык шугтузуп бистин тыва оолдар, уругларын болганын кижин бүтүрү эскерген. Чаш кижилерде буруу чүү болор! Ада-илер, бистин амыдыралывыс маңа улуг буруулуг. Арага-дарже сундугуп, алгаш-кырыш үндүрүп, ажы-төлүңне сагыш сагайын турарын бир кол уружун чаш ажы-тол килнчектенеп эдиле чоруур бо. Өршээ бурган! Чаш ажы-төлүлүс кадык чагаай-ла эзүп чоруур болзун! Оон өскө аас-кежик кижиге турбас.

Урава БАЗЫР-ООН.

Төрүттүңен хүнүңер-биле!

Бастың эртин шык дүңманыс, акмыс Анатолий Карбьевич Монгуш чинан магалыг хуя шонь 1-де 50 харлаар. Анатолий Карбьевич магалыг эртерип тудуп ижеверин, амык үеле Тыванын херекчилер эвиленин баштар чөвөдө килди начальнигында ажылдап турар. Ол боду көңүлү өчө сеткилдиг, хүндүлүк, төрөлөк кижин. Хөй уругларын, бөдүн араатын өбүлөшкө ич хөмөри боуп тургундуң, алаам оолун тыва өлөк кайгымак арыг-агарлар, чөкөч-чөмөс салганын келген чараш өйдө Ак чур-

Кады төрөн угбалары, акмы, төрөл дунмалары.

Суд очериги УУЛГЕДИГ болгаш КЕЗЕМЧЕ

(Эгези 3-кү арылды).

Орус-оолдун бөбүлүн дугары эвес болза ол туттурса, ону таварыла болуп турган деп дайынар чуртагалык сарымаа чогуң суу чогуу дугарыны төлөткө билдин. Бир эвес прокуратура иштин, бир херектер, амык чок чорук орнатарын ишк минаар дам-биле амыклар болза, казында берге, нарын көмөкчөк үлдөшкөн ичкерин айтып шыдаардыр деп түнөшлө кылган, бурун бөүрүдүм...

Бичан Хем дөвөскөрүнчө ханын, дерин өлүрүкчү үлүгдиг чогуң амыклар болган деп. 1995 чылдын сентябрь 24-түн эртенде Арыг-Хемде адык кылган Алдан-оол Монгуш, Мерген Петя, Дамбаев Монгуш, Сергей Орус-оол, оларын турлагаи колгон Навын Байкара, Маадыр-оол Намчылап турган. Орус-оол амыклар сорулга-биле эртенден чырык иштерине таварга чоруккан. Н. Байкара бир дээрин бөүдүл (көпчүлөк) бөбү-биле «Индармед» деп делегациялаа, баа чөвөрүдүм. Оон сорулга-биле аны эвес, А. Орус-оолду өлүргөш, өң бөсүн, өк-чөвө, дурамын үтээр турган.

Арааттыг өлүрүкчү шычара Орус-оолдан чылды каалаан, оон соодап келер чөвөн. Ону Орус-оол эскер чөвөн. Тагын адык иш аралташын шыккан. Байкара оон метр чөвөрүлүп келгеш, Орус-оолду чыкчулугу боо, лад дүжүрө. Оозу доваам

чөкөшө эгелген. Оон боо-Зун, оларын, дурамын Байкара алган, чажырып каан. Олүрүкчү кижини шыккан болуп дүңүш ийн алаам кыр окултайм. Оон сөзүдө Арыг-Хемде турган келген. Кар чылдан алган үш кижин Кызылда киришкен электерин турган. А. Маадыр-оол Намчылап Байкара манан олурап, Олар сүлчээни-даа болган дамыккан.

Ваштарың дерин, араатантыг, ханыг үлүгдигин кылган Байкара адыг херекчилерин көргөп чокча уугаларын шычарып алган. Оларын эвес шычаран баштай олу-рер болаан. Назамке бажы-иш кижинге келеп турган. Бачык бөс, оларнын өң-не шычара казынактан үнүп көрүп, оларан боолон дүжүр-гөш чашкар биле алаам бачык кижин улуг болаан. Шык-чу дөвөскөр үлүгдигин чөвөгө, Байкара ону сүрүп чөккөн, баа үжүр болааш, алыг-балак, Оозу төлөп, алыг-рып-кырыклар өршөдү дилер чыгыра-ла, бөжөңчө келер салдыкан. Хөкөүгүнүң икелер чыккан холлары хө-вөр көкүп калган болган.

Валык чыккан ийн кижин аажок дилеп чалбарып ал-гыраарга төвөтпн, баштарың өк бирбир килер салышкан. Бүтүрүкчү кижилерин үш бооңу, өк-чөвөгө, дурамын Байкара чажырып каан, М. Намчылап биле казы Турган чыкканын узуңе чоруккан. Болуптур үлүгдиги шычар болган. Истелге доозулган, Кезем.

«Ызыл хоорай, Красноармейская, 100, индекс 667000. ТУРГУЗКУЧУЛАРЫ: Тыва Республикаың Чазаа болташ «Шын» солун редакциянын коллективни. Кол редакторун хүлээлгезин күүседип турар В. О. КУУЛАР.

салгаам эгелген. Кылган ханыг дерин үлүгдиге олүрүкчүлүк 1997 чылдын сентябрь 7-де эгелээрин Тыва Республикаың прокуратура-зында билеп алдым. ТР-нин Дээди судуңуң көмөкчө херекчилерин талаа-биле суд коллегиянын хурааны ол хүн үк алаан черини улуг салды-га эгеледи. Суд амык. Бичанга залды долдуур улус чыгыпкан.

Балда дембир-биле шаарын кылдар дугулап, өжин шоо-чаран өршөдө ийн кижин олу-р. Бирөөн Н. Байкара, өскөөн — А. Маадыр куду көрүп алган. Кирбик салдыг, шычарын караатарыг Байкараын артын баштай көр-лөш, хүрөө шажырт, артын манан алган: оон караатары амыктын болташ бору огуу бөрөк караашка домой болду.

Россия Федерациянын үсүдөгү делегациянын Кезем-че коллегиянын 218 чүдүлү-үн 1-ги кезээде, 146 чүдүлү-үн 1-ги кезээде, 102 чүдүлү-нүң «э», «е», «ө» ангыларында, 218 чүдүлү-нүң 1-ги кезээде, 144 чүдүлү-нүң 2-ги кезээде, 218 чүдүлү-нүң база 1-ги кезээде, 19-102 чүдүлү-нүң «э», «е», «ө» ангыларында, 106 чүдүлү-нүң 3-кү кезээде, 15-102 чүдү-лү-нүң ооа «э», «е», «ө» ангыла-ры, 15-102 чүдүлү-нүң «э», «е», «ө» ангыларында кыра-гың көм-хөкөк үлүгдигини иш-терин кылган деп соруула-тырган Намын Марал-оолович Байкараын Кезем-че хөвө-нүн төлөткөчүлүкү тунөшлөп улус төлөөлөкчи-лери В. А. Селезнева, Е. З. Осмолюканы олар барык ийн шык дугарында элөөгө чокча номчулуур. Балда олурганар иржиш. Сүрүнчүгүн, харын көрүңүчү чүү дээр! Мындаар айылдыг көм-хөкөк үлү-гдигиниңиңиң сайгарын көргөн сул чорудулагына эртен чөвөн үш чылдыр дур-гузун назымыла кажаң-да олуржуп көрбөш мен.

Котгараның, херекчилерин өлүрүкчү тусу-тулаа доозулду. Байкараын байн. сөзүдүңүң эгелген. Кылган ханыг дерин үлүгдиге олүрүкчүлүк 1997 чылдын сентябрь 7-де эгелээрин Тыва Республикаың прокуратура-зында билеп алдым. ТР-нин Дээди судуңуң көмөкчө херекчилерин талаа-биле суд коллегиянын хурааны ол хүн үк алаан черини улуг салды-га эгеледи. Суд амык. Бичанга залды долдуур улус чыгыпкан.

«ИЛНИСТЕР: ангалар амыклары — 3-34-19; 3-34-98; 3-34-49; 3-34-73; колга ажы-агай — 3-36-82; култура, өрнегине болташ зоола — 3-39-15; мээлөөр болташ спорт — 3-34-57; оулга — 3-34-39; 3-34-93; чага — 3-39-03; корреспондент — 3-41-23; үндүрүкчүлөр — 2-27-41; солун кезбейн барганда — 3-57-92; 3-14-94; бухгалтерия 3-41-16; чаралдар кылдыр — 3-34-39.

Чарлалдар Бюрозу

ДУМБА-ХУУРАК, КАГАМОНЧИЦ ОГ-БҮДӨЛӨРИ. БУГУ БУДУРҮЛГЕЛЕР УДУРТУКЧУЛАРЫНА ЧОНУ АЖЫЛГА ХААРА ТУДАРЫНЫН КУРҮНЕ ФОНДУ-ЗУНУН АКША-ХӨРӨНГИЛЕРИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ КВАРТАЛ САНЫНДА БУХГАЛТЕР ОТЧЕДУН 1997 ЧЫЛДЫН АПРЕЛЬ 1-ден эгелеп тургусканын күш-ажыл болгаш чоңуң ажылга хаара тудар хоорай төвү Кызыл хоорай-нын бугу будурүлгелерин (өңчүнүң хевиринден хамаарылга чокка) удурткучуларына сагындын-нып турар. Ук отчетту ТР-нин Куш-ажыл болгаш чоңуң ажылга хаара тудар яамызынын коллегия-зынын 1977 чылдын март 25-те № 17 доктала-биле баддалаан болташ ТР-нин Сан яамызы, Ста-гистика куркуму-биле 1977 чылдын март 27-де дуугурушкан турган.

Тайлыбыр алыр телефоннар: 3-23-14, 3-27-88, 2-43-04.

РАДИО ДЫНАКЧЫЛАРЫНГА Кызылдың радио бедирин 1997 чылдын июль 1-ден сонгаар эле организастарын ТР-нин «Росхарадаинформ» деп харылаанын куруне будурүлгөз бугу радио дынакчы-ларына сагындыр турар.

Сонуургалдыг бугу кижилер шугурулуңун 1997 чылдын июль 10-та чедип дүрген кылдырарын дыңнапкан.

Шугурулге кылдарың адрес: Кызыл хоорай, Красноармейская кудумчу, бажың 102. Телефоннары 3-37-26 болташ 3-15-92.

ЧАЗАЛА на Ондар кылдар шын эвес үчүп. Ону Тамара Ондаровна өңчү. Ону кылдар өңчү болуур. Тел № 53 «Шынын» дертук Мөңшөң кижиниң иштерин, аринлаа петрологу эгез төлөдөрүнө, чок кижиле-корректор Р. Д. Донгантин ринге редакция бурузуну бурузуну-биле Тамара Оюнов иинини тур.

Агар саны: КБ «Тыва кредит» № 363406, сч 700161629, МФО 043034729, ИНН — 1701008465.

Солун Россия Федерацияның Паралла болташ мазе-лял информация агентствинин талаа-биле койлду-жулаанын чыгышталыгына контроль болташ бурткел-о-вья Тыва дөвөскөр эргелдеме бурткелттиңен. Бүртүктеттериз дугары — Т 00007. Солузда арааттыгын материалдарын, авторларын болаалар редакциянын туружубиле амыкшың барып бо-лур. Айыттың саннары болташ өске-ла фактылары, ынавалитлары дээш авторлар боттары харылаар.